

**ƏMLAKIN YANGINDAN VƏ DİGƏR ƏLAVƏ RİSKLƏRDƏN SİĞORTASI
QAYDALARI**

MÜNDƏRİCAT

ÜMUMİ ANLAYIŞLAR.....	3
XÜSUSİ ANLAYIŞLAR.....	4
1. SIĞORTA SİNFİ.....	6
2. SIĞORTA PREDMETİ.....	6
3. SIĞORTA MƏBLƏĞİ.....	6
4. SIĞORTA TƏMİNATININ ƏHATƏ DAİRƏSİ VƏ SIĞORTA OBYEKTİ.....	6
5. SIĞORTA TƏMİNATI.....	7
6. ƏLAVƏ SIĞORTA HAQQI MÜQABİLİNDƏ SIĞORTA TƏMİNATINA DAXİLEDİLƏN ZƏRƏRLƏR.....	7
7. TƏLƏBLƏR.....	8
8. SIĞORTA TƏMİNATINA DAXİL OLMAYAN ZƏRƏRLƏR (İSTİSNALAR).....	9
9. SIĞORTA MÜQAVİLƏSİ, MÜQAVİLƏNİN QÜVVƏYƏ MİNİMƏSİ VƏ SIĞORTA HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİ.....	9
10. SIĞORTALININ MÜQAVİLƏ BAĞLANDIĞI ZAMAN MƏLUMATVERMƏK VƏZİFƏLƏRİ.....	10
11. SIĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ XİTAM VERİLMƏSİ.....	10
12. SIĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERMƏNİN NƏTİCƏLƏRİ.....	11
13. QİSMƏN SIĞORTA.....	11
14. ƏMLAKIN DƏYƏRİNDƏN ÇOX MƏBLƏĞDƏ OLAN SIĞORTA.....	11
15. AZADOLMA MƏBLƏĞİ.....	12
16. SIĞORTANIN MÜDDƏTİ, TƏMİNATIN BAŞLANMASI VƏ SONA ÇATMASI.....	12
17. MƏLUMAT VƏ XƏBƏRDARLIQLAR.....	12
18. SIĞORTA SİRRİ.....	12
19. SIĞORTA HADİSƏSİ ZAMANI SIĞORTALININ VƏ SIĞORTA OLUNANIN VƏZİFƏLƏRİ.....	12
20. SIĞORTA HADİSƏSİ ZAMANI SIĞORTAÇININ HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ.....	13
21. ZƏRƏR VƏ ZİYANIN MÜƏYYƏNLƏŞDİRİLMƏSİ.....	13
22. SIĞORTA ÖDƏNİŞİNİN HESABLANMASI.....	14
23. SIĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİ.....	14
24. SIĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİNDƏN İMTİNANIN ƏSASLARI.....	14
25. ZƏRƏR VƏ ÖDƏNİŞİN SONA ÇATMASI.....	15
26. TƏRƏFLƏRİN MƏSULİYYƏTİ.....	16
27. MÜBAHİSƏLƏRƏ BAXILMASI.....	16
“Naxçıvansığorta” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Əmlakın yanğından və digər əlavə risklərdən sığortası üzrə tarif dərəcələrinin əsaslandırılması.....	17
ƏMLAKIN YANĞIN SIĞORTASI İLƏ BİRLİKDƏ VERİLƏ BİLƏCƏK ƏLAVƏ ŞƏRTLƏRİ.....	18

ÜMUMİ ANLAYIŞLAR

Əgər qaydaların məzmununda başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, bu Qaydalarda istifadə olunan termin və ifadələr aşağıdakı mənalara daşılır:

Sığortalı - sığorta haqqı ödəyən, sığorta obyektinin sığorta etdirilməsində sığorta marağı olan sığorta müqaviləsinin tərəfi;

Sığortaçı - sığorta fəaliyyətini həyata keçirmək üçün müvafiq lisenziyaya malik olan, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan sığorta hadisəsi baş verdiyi halda qanunvericiliklə və ya müqavilə ilə müəyyən olunmuş qaydada sığorta ödənişini vermək öhdəliyi daşıyan sığorta müqaviləsinin tərəfi olan yerli hüquqi şəxs;

Sığorta olunan – Sığorta müqaviləsi əsasında əmlak mənafeləri sığortalanan şəxs;

Faydalanan şəxs(lər) - sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığorta ödənişi verilməli olan şəxs;

Aktuari- qanunvericiliyə uyğun olaraq iqtisadi-riyazi hesablamalar aparmaqla sığorta haqlarının hesablanması əsaslarını müəyyən edən, həmçinin sığorta ehtiyatlarını hesablayan mütəxəssis;

Sığorta hadisəsi - qanunvericiliyə və ya sığorta müqaviləsinə görə sığorta ödənişinin sığortalıya, sığorta olunana və ya digər faydalanan şəxslərə ödənilməsi üçün əsas olan, sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən gözlənilməz hadisə və ya yaranan hal;

Sığorta məbləği – sığortalanmış risklər üzrə sığortaçının öhdəliyinin qanunvericilik, yaxud müqavilə ilə müəyyən edilmiş məbləğlə ifadə olunan son həddi;

Sığorta tələbi - sığorta hadisəsi baş verdikdə sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin sığortaçıya öz vəzifələrini qanunvericiliyə və sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq icra etməsi barədə müraciəti;

Sığorta ödənişi – sığorta hadisəsi baş verdikdə, qanunvericiliyə, həmçinin sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyası;

Sığorta obyekt – sığortalının, yaxud sığorta olunanın qanunazidd olmayan hər hansı əmlak mənafeyi;

Sığorta predmeti – sığorta müqaviləsi üzrə sığortalanan əmlak mənafeələrinin aid olduğu əmlak;

Sığorta marağı - sığorta marağı sığorta hadisəsinin baş verəcəyi təqdirdə sığortalının maliyyə itkisinə məruz qalması ehtimalı ilə şərtlənən və onun sığorta obyektini sığorta etdirmək hüququnun əsaslandığı mənafeədir.

Sığorta haqqı – risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində sığorta qanunvericiliyinə uyğun olaraq, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada sığortalının sığortaçıya ödəməli olduğu pul məbləği;

Sığorta riski və ya risk - sığorta obyektinə bağlı itkilərin və ya zərərlərin yaranmasına səbəb olan hadisənin baş verməsi və ya halın yaranması ehtimalı, həmçinin bu ehtimala qarşı sığortaçının üzərinə götürdüyü öhdəlik;

Sığorta tarifi – sığorta haqqının hesablanması üçün aktuari hesablamalarına əsasən müəyyən edilən faiz dərəcəsi;

Sığorta müqaviləsi – sığortalının müvafiq sığorta haqqı ödəməsi müqabilində sığorta obyektinin məruz qala biləcəyi risklərlə bağlı itkilərin, dəyən zərərin əvəzinin və ya razılaşdırılan pul məbləğinin müəyyən bir hadisənin baş verməsi əsasında ödənilməsinin sığortaçı tərəfindən öhdəlik kimi götürülməsi şərtlərinin təsbit edildiyi razılaşma;

Sığorta şəhadətnaməsi - sığorta müqaviləsinin bağlanması faktını təsdiq edən, sığortaçı tərəfindən sığortalıya və (və ya) sığorta olunana verilən sənəd;

Sığortanın müddəti – sığorta risklərinin təminatda hesab olunduğu müddət;

Azadolma məbləği –Azadolma məbləği, sığorta hadisəsi nəticəsində yaranan itkilərin və ya dəyən zərərin sığorta təminatı ilə əhatə olunmayan və sığortalının üzərində qalan hissəsidir. Azadolma məbləği hər bir halda sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq müəyyən edilən sığorta ödənişi məbləğinə təbiiq olunur.

Gözləmə müddəti - gözləmə müddəti, sığorta hadisəsi nəticəsində həmin müddət ərzində yaranan itkilərin sığorta təminatı ilə əhatə olunmayan və sığortalının üzərində qalan hissəsidir.

Əhəmiyyətli hallar – Sığortaçının müqavilədən imtina etmək və ya onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən hallar əhəmiyyətli sayılır;

Sığortanın ərazisi – sığorta obyektinin sığortalanmış hesab olunduğu müəyyən ərazi həddləri.

XÜSUSİ ANLAYIŞLAR

Yanğın – müstəqil şəkildə onun yandırılması və saxlanması üçün nəzərdə tutulmuş yerlərdən kənara yayıla bilən atəşin ortaya çıxması. Yanğın nəticəsində yaranmamış atəşin vurduğu zərərlərə, həmçinin onların emalı və ya digər məqsədlərlə (məsələn: metalların qurudulması, bişirilməsi, hamarlanması, hissə verilməsi, oda verilməsi, isti ilə işlənməsi və ya əridilməsi üçün və s.) onların odla, isti ilə və ya digər termik təsirlə işlənməsi nəticəsində sığortalanmış əmlaka vurulmuş zərərlərə sığorta təminatı verilmir və onlar ödənilmir.

İldırım – ildırımın bilavasitə sığortalanmış əmlakı vurməsi.

Partlayış – qazların genişlənməyə meyli əsasında qısa müddət ərzində məhdud həcmdə iri kəmiyyətdə enerjinin sürətli gedən azadolma prosesi. Ancaq bu rezervuarın divarlarının rezervuarın daxilində və xaricində təzyiğin bərabərləşməsinə mümkün edən şəkildə parçalanması baş verən partlayış rezervuarın (qazanın, boru kəmərinin və s.) partlaması hesab edilir. Bu cür rezervuarın daxilində sürətli gedən kimyəvi reaksiyaların səbəb olduğu partlayış baş verdikdə, rezervuara vurulmuş zərərlər onun divarları parçalanmadıqda da ödənilir. Rezervuarda vakuumla və ya qazın seyrəlməsi ilə vurulan zərərlərə sığorta təminatı verilmir.

Uçan aparatların düşməsi – pilot tərəfindən idarə olunan uçan obyektlərin, onların hissələrinin, daşınan yükün, baqajın sığortalanmış əmlakın üzərinə düşməsi, yanacağı onun üzərinə axması.

Tufan, qasırğa, şiddətli külək, burağan, fırtına – sığortalanmış əmlaka və yaxınlıqdakı digər obyektlərə zərərvuran, hava kütlələrinin böyük sürətlə (60 km/s-dan və 16,6 m/san.-dən artıq) yer dəyişməsi.

Leysan – zaman vahidində düşmüş yağıntının kəmiyyəti ilə xarakterizə olunan intensiv iri damcılı yağış.

Dolu – sığortalanmış əmlaka zərər vuran, müxtəlif ölçü və formada olan buz törəmələri şəklində atmosfer yağıntıları.

Daşqın, sel – qarın, buzlaqların əriməsi, böyük həcmdə yağıntıların düşməsi, dambaların və bəndlərin yuyulub aparılması ilə bağlı suyun qurunu basması, suyun normal axmasına mane olan buz yığını, küləyin əsməsi, çay yatağına dağ süxurlarının uçub tökülməsi ilə bağlı su hövzələrində suyun səviyyəsinin mövsümi və qəfil qalxması.

Zəlzələ – tektonik tavaların hərəkətinin, iri dağ məhsullarının uçmasının səbəb olduğu seysmik cəhətdən aktiv zonalar üçün xarakterik olan təbii fəlakət hadisəsi. Rixter cədvəli üzrə gücü 6 bal və ya daha yüksək olan zəlzələlər binalara zərər vurur.

Vulkan püskürməsi – vulkanın ağızından qazların, daşların, külün atılması və həmçinin ərimiş maqmanın axması ilə müşayiət olunan vulkan püskürməsi.

Sunami – sualtı və sahilyanı zəlzələlər, vulkanik və digər tektonik proseslər nəticəsində yaranan yüksək (bir nəçə onmetrədək) okean dalğaları.

Uçqun, daş uçqunu – dağ süxurlarının qəfil uçması və ya dik yamaclardan daşların diyirlənməsi.

Çığ – dağların yamaclarından böyük qar kütlələrinin axması.

Sürüşmə – öz ağırlıq qüvvəsinin təsiri ilə torpaq kütlələrinin, dağ süxurlarının maili yer dəyişməsi.

Torpaq çökməsi, çökmə – torpağın sıxlaşması, qrunt sularının səviyyəsinin dəyişməsi, karst boşluqlarının, yeraltı faydalı qazıntı işləmələrinin çökməsi, torf yataqlarının yanması ilə bağlı torpağın çökməsi.

Qar ağırlığı – qarın təzyiqinin həmin obyektin layihələndirilməsi zaman nəzərdə tutulmuş hesablanmış yüklənməni aşdıqda, qar ağırlığı altında binaların, tikililərin zədələnməsi və ya dağılması.

Oğurluq – cinayətkar aşağıdakıları etdikdə, əmlakın gizli talanı:

- qapı və ya pəncərələri sındıraraq, kilidaçan və ya saxta açarlardan və ya digər texniki vasitələrdən istifadə edərək sığorta ərazisinə daxil olduqda. Əsl açarlar üzrə sərəncam vermək hüququ olmayan şəxslərin tapşırığı və ya xəbərdar olması ilə hazırlanmış açarlar saxta hesab edilir; təkcə əmlakın sığorta ərazisindən itməsi saxta açarlardan istifadənin sübut olunması üçün kifayət deyildir;

- sığortalanmış binaların daxilində əmlakın saxlandığı yer kimi istifadə olunan predmetləri güc tətbiq etməklə oğurladıqda və ya onları kilidaçandan və ya saxta açarlardan və ya digər alətlərdən istifadə edərək açdıqda; xidməti və ya təsərrüfat məqsədləri üçün Sığortalı və onun yanında işləyən şəxslərlə yanaşı üçüncü şəxslər tərəfindən istifadə olunan binalarda bu cür zərərlər üzrə sığorta təminatı ancaq bu hal müqavilədə xüsusi olaraq göstərildikdə verilir;

- daha əvvəl adi yolla binaya daxil olduğu və bağlananadək gizli şəkildə qaldığı bağlı binalardan predmetləri götürdükdə və binanı tərk edərkən yuxarıda qeyd olunmuş vasitələrdən istifadə etdikdə;

- adi oğurluq edərkən aşkar edildikdə və oğurlanmış əmlakı mənimsəmək məqsədilə əldə olan vasitələrdən istifadə etdikdə.

Qarət (soyğunçuluq) – aşağıdakı hallarda sığortalanmış əmlakın açıq şəkildə talanması:

- sığortalanmış əmlakın çıxarılmasına qarşı onların müqavimətini qırmaq üçün Sığortalıya və ya onun yanında işləyən şəxslərə qarşı zorakılıq tətbiq olunduqda;

- Sağlamlıqlarına və ya həyatlarına təhditsəbəbilə Sığortalı və ya onun yanında işləyən şəxslər sığortalanmış əmlakın sığorta ərazisi daxilində verdikdə və ya verilməsinə imkan verdikdə; sığorta ərazisi bir neçə sığortalanmış bina və ya obyekt olduqda, Sığortalı və ya onun yanında işləyən şəxslərin sağlamlıqlarına və ya həyatlarına təhdidin ortaya çıxdığı sığortalanmış bina daxilində əmlakın çıxarılması qarət hesab edilir;

- onların bu cür vəziyyəti özlərinin cinayətkar və kobud ehtiyatsız hərəkətlərinin nəticəsi olmadıqda və onların bu cür çıxarılmaya müqavimət göstərmələrinə imkan vermədikdə, Sığortalının və ya onun yanında işləyən şəxslərin çarəsiz vəziyyətdə olduqları zaman sığortalanmış əmlak onlardan alındıqda.

Əmlakın qəsdən zədələnməsi, məhv olunması, vandalizm – üçüncü şəxslərin sığortalanmış əmlakın zədələnməsinə, məhv olunmasına yönəlmiş qanuna zidd hərəkətləri.

Terrorizm -əmlaka zərər vurulması, əhalinin qorxudulması və ya hakimiyyət orqanlarının qərar qəbul etmələrinə təsir etmək yolu ilə siyasi və digər məqsədlərə nail olmağa yönəlmiş hüquqazidd hərəkətlərin (partlayış, yanğı, qəza və ya digər hərəkətlər) qəsdən törədilməsi.

Tətıl – müəyyən məqsədlər nail olmağa yönəlmiş işçilərin bir hissəsinin və ya hamısının təşkilatlanmış şəkildə işləməkdən imtina etməsi. Tətıl Sığortalının müəssisəsinin əmlakının korlanması və ya məhv edilməsi ilə bağlı zorakı hərəkətlərlə müşayiət oluna və ya sabotaja – sığortalanmış əmlakın zədələnməsinə və ya məhv olmasına səbəb olmuş, elan olunmuş tətıl zamanı işçilər tərəfindən öz əmək vəzifələrinin şüurlu şəkildə icra olunmaması və ya qəsdən başdan sovma icra olunmasına gətirib çıxara bilər.

Kütləvi iğtişaşlar – izdihamin insanlara və əmlaka qarşı yönəlmiş və zorakılıq və hakimiyyət nümayəndələrinə müqavimətlə müşayiət olunan hüquqazidd hərəkətləri. Qeyd olunmuş hadisələrlə bağlı qarət və soyğunçuluğun vurduğu zərərlər də sığortalanmış sayılır.

Su kəməmindən su, buxar və mayelərlə zərər vurulması – aşağıdakılarla sığortalanmış əmlakın zədələnməsi və yaməhv edilməsi:

- qəfildən və gözlənilmədən borularda, qurğulardan, rezervuarlardan və saxlanma yerlərindən, o cümlədən, su kəmərlərinin, kanalizasiya şəbəkələrinin, isitmə sistemlərinin və məhsul kəmərlərinin qəzası nəticəsində sızan su və digər mayelərlə (yağ, neft məhsulları, soyuducular);

- qazanlardan, qurólardan, buxar borularından onun qəza ilə atılması ilə bağlı buxarla;

- qəfildən, gözlənilmədən, öz-özünə sprinkler sistemlərinin işə düşməsi nəticəsində yanğınsöndürmə sistemlərindən su ilə.

Nəqliyyat vasitəsinin vurması – yerüstü, hava və su nəqliyyat vasitələri ilə təmas nəticəsində sığortalanmış əmlakın bilavasitə məhv olması və ya zədələnməsi.

Binanın uçması – binaya pis xidmət göstərilməsi, pis inşaat torpağı, zəlzələ kimi səbəbləri istisna etməklə, binanın (tikilinin) qəfildən zədələnməsi və ya dağılması nəticəsində sığortalanmış əmlaka vurulmuş zərər.

Tüstü ilə zərərin vurulması -sobalardan, odluqdan, hisxanadan qəfildən, gözlənilmədən çıxmış tüstü (duda, his) ilə sığortalanmış əmlaka zərər vurulması.

Səs zərbəsi – səsdən sürətli təyyarənin səs maneəsini aşdıqda yaranan həddindən artıq təzyiq nəticəsində sığortalanmış əmlakın zədələnməsi və ya məhv olması halı.

İşin dayanması – şəhadətnamədə göstərilmiş sığorta hadisələri (yanğı, partlayış və s.) nəticəsində sığortalanmış əmlakın məhv olması, zədələnməsi nəticəsində işin dayanması.

Binaların, tikililərin şüşə elementləri – fasadların üzünməsi, işıq qapaqlarının quraşdırılması, qapı və pəncərələrin şüşələnməsi, həmçinin interyerin tərtibatı (vitrajlar, güzgülər), reklam qurğularının hazırlanması üçün inşaatda istifadə olunan şüşə və şüşəyə bənzər materiallardan elementlər.

Kassada və bankda saxlanılan nəğd pul – kassada seyfə və ya Sığortalının bankdas axlanan nəğd pullar (xəzinədarlıq biletləri, banknotlar, qəpiklər), qiymətli kağızlar (səhmlər, istiqrazlar, veksellər və s.), külçə halında qiymətli metallar və digər qiymətli əşyalar.

İncəsənət əsərləri, sərğilər – onların dəyərini təsdiq edən sənədlər olan incəsənət əsərləri, antikvar əşyalar, muzey və sərği eksponatları.

İlkin (maksimal) zərər üzrə sığorta – zərərin tam həcmdə, lakin sığorta məbləğindən artıq olmamaqla ödənilməsi sistemi. Qismən sığorta zamanı “mütənasib məsuliyyət” sistemindən fərqli olaraq zərərin ödənilməsinin “ilkin zərər” sistemi daha yüksək sığorta haqlarının ödənilməsi şərti ilə daha geniş həcmdə təminat təklif edir.

Müəyyən edilmiş dəyər əsasında sığorta - əmlakın Sığortalının bildirdiyi dəyər (bazar dəyəri) əsasında sığortası. Bu halda Sığortaçı müəyyən edilmiş dəyərdən artıq olmamaqla, sığorta ödənişini zədələnmiş əmlakın bərpası (köhnəmə nəzərə alınmadan) və ya məhv olmuş əmlaka analoji əmlakın alınması ilə bağlı dəymiş zərər həcmində ödəyir.

1. SİĞORTA SİNFİ

- 1.1. Sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan əmlakın sığortası üzrə aşağıdakı sinif.
- 1.2. Əmlakın, onun ərazisində və ya içərisində yerləşən başqa əmlakla birlikdə, yaxud ayrılıqda yanğın və digər hadisələr nəticəsində zədələnməsi, məhv olması, yaxud hər hansı formada itkisi ilə bağlı sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan əmlakın yanğın və digər əlavə risklərdən sığortası;

2. SİĞORTA PREDMETİ

- 2.1. Bu qaydalar üzrə sığorta predmeti sığorta müqaviləsi üzrə sığortalanan əmlak mənafeələrinin aid olduğu daşınan və ya daşınmaz əmlakdır.

3. SİĞORTA MƏBLƏĞİ

- 3.1. Sığorta məbləği əmlakın real bazar qiyməti (sığorta dəyəri) əsasında tərəflər arasında bağlanan sığorta müqaviləsi ilə müəyyən edilir.
- 3.2. Müqavilədə müəyyən edilmiş sığorta məbləği sığorta dəyərindən az olduğu halda (qismən sığorta halında), sığortaçı zərərin əvəzini sığorta məbləğinin sığorta dəyərinə olan nisbətində ödəyir (qismən sığorta barədə müddəa sığorta müqaviləsində əks olunduğu halda).
- 3.3. Sığorta müqaviləsində göstərilmiş sığorta məbləği sığorta dəyərindən artıq olduqda, sığorta məbləğinin sığorta dəyərindən artıq olduğu hissə üçün müqavilə etibarsızdır.

4. SİĞORTA TƏMİNATININ ƏHATƏ DAİRƏSİ VƏ SİĞORTA OBYEKTİ

- 4.1. Daşınmaz əmlaklar: binalar, təsərrüfat tikintiləri, qaraj, yanacaq anbarı kimi əlavə tikililər, binaların içərisində və ya üzərində olan hər cür sabit qurğular, lift və eskalatorlar, ildırım ötürən, televizor antenaları, bünövrələr, bağ və həyəət hasarları, kontrforslar (uçqunun, sürüşmənin, çökmənin nisbətən qarşısının alınmasından ötrü perpendikulyar tikilən dayaq hasarları), səkilər, meydançalar, eyvanlar, pilləkənlər, bulaqlar, binaların xaricində olan heykəllər, su anbarları, hovuzlar və bu kimi digər tikililər, yalnız sığorta şəhadətnaməsində yazılması şərti ilə, sığorta təminatına daxil edilə bilər.
- 4.2. Daşınar əmlaklar: sığorta edilmiş ünvanlarda olan sığortalanmış əşyalar xüsusiyyətləri baxımından növ və ya qruplara ayrılmışsa, bu növvə ya qruplardan birinə daxil olan əşyalar, Sığortalanmış əşyaların hamısı üçün yalnız bir sığorta məbləği müəyyən edilmişdirsə, bu məbləğə daxil olan bütün əşyalar, sığorta şəhadətnaməsində yazılmasından asılı olmayaraq, yeri dəyişdirildiyinə və ya sonradan alınmış olsa da, sığorta təminatının əhatə dairəsinə daxildir.
- 4.3. Əlavə razılaşma yoxdursa yalnız sığortalıya və ya onunla birlikdə yaşayan şəxslərə və yaxud xidmətçilərə məxsus əşyalar qəbul olunmuş limiti keçməmək şərti ilə sığorta təminatının əhatə dairəsinə daxildir.
- 4.4. Aşağıda göstərilən əmlak mənafeələri, habelə itkilər sığorta məbləğlərinin sığorta şəhadətnaməsində ayrıca göstərilməsi və əlavə sığorta haqqının ödənilməsi şərti ilə sığorta təminatının əhatə dairəsinə daxil edilə bilər:
 - 4.4.1. Sənətkarlıq və əntiq baxımından qiymətli olan tablolar, rəsm əsərləri, kitablar, qravürlər, yazılar, heykəllər, bəzək əşyaları, kolleksiyalar, xalçalar və bu kimi əşyalar;
 - 4.4.2. Modellər, qəliblər, plan və eskizlər, ixtira patentləri, sənədlər, mühasibatlıq sənədləri və bu kimi digər sənədlər;

- 4.4.3. Nağd pul, səhmlər, istiqrazlar, qiymətli kağızlar, bütün növ qızıl və gümüş, onlardan hazırlanmış zinət əşyaları, digər qiymətli zinət ləvazimatları, qiymətli daşlar, incilər və s. qiymətli əşyalar;
- 4.4.4. Dəniz, su, avtomobil nəqliyyatı vasitələri və bunların yükləri (hərəkət halı istisna olmaqla);
- 4.4.5. Əmanət və girov mallar;
- 4.4.6. Uçqun və dağıntıların aradan qaldırılması;
- 4.4.7. Gəlinin itirilməsi və mənfəətdən məhrum olma;
- 4.4.8. Yanğın və partlayış üzrəümumi məsuliyyət (yanğın və partlayış üzrəümumi məsuliyyət əlavə müqavilə ilə bu əsas Qaydalara və əlavə şərtlərə (klozlara) uyğun olaraq təminatın əhatə dairəsinə daxil edilə bilər);
- 4.5. Yuxarıda göstərilən əmlak-sığorta predmeti, əmlakla bağlı əmlak mənafeleəri isə sığorta obyektihesab edilir;

5. SİĞORTA TƏMİNATI

5.1. Əsas təminatə daxil olan risklər:

5.1.1. Yanğın – alovlanma mənbəyindən asılı olmayaraq maddi ziyan vuran yanma, o cümlədən yüksək temperaturun, yanğın məhsullarının, eləcə də yanğının söndürülməsi üçün istifadə olunmuş su, köpük və digər vasitələrin təsiri, habelə yanğının birbaşa təsiri.

5.1.1.1. Aşağıdakı səbəblərdən baş verən itki, zərər və ya ziyan təminatə daxil deyildir:

- yanğın nəticəsində baş verən partlayış;
- zəlzələ, yeraltı, yanğın və ya vulkan püskürməsi;
- yerin çökməsi, qabarması və ya sürüşməsi;
- aşağıdakı səbəblərdən əmlaka dəyən itki, zərər və ya ziyanı özü-özünə qıçırması və ya qızmasıodun tətbiqi ilə hər bir prosesdən keçirilməsi;

5.1.2. İldırım vurması - ildırımın sığortalanmış əmlakı birbaşa vurması ildırım vurması sayılır.

5.1.3. Partlayış – qazların genişlənməyə meylliliyi nəticəsində böyük həcmdə enerjinin qısa müddət ərzində məhdud ölçülü məkandan sürətlə çıxaraq azad olması prosesi.

5.1.3.1. Aşağıdakı səbəblər nəticəsində baş verən itki, zərər və ya ziyan istisna olmaqla:

- Sığortalının mülkiyyətində və ya istifadəsində olan daxili təzyiq yalnız buxara görə olan qazan, qızdırıcı və ya digər çənlər, avadanlıq və ya aparatların buxarın təzyiqinə görə partlayışı;
- səs və səsdən iti sürətlə hərəkət edən təyyarə və digər hava nəqliyyatının hərəkəti nəticəsində yaranan dalğanın təzyiqi;
- zəlzələ, yeraltı yanğın və ya vulkan püskürməsi ;
- yerin çökməsi, qabarması və ya sürüşməsi;

5.1.4. Bu sığorta qaydaları ilə yanğın, ildırım, partlayış və ya yanğın yaxud partlayışla əlaqədar meydana gələn tüstü, buxar və hərərət nəticəsində sığortalanmış əmlaka dəyən maddi zərərlərə sığorta məbləği həddində təminat verilir.

5.2. Sığorta şəhadətnaməsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa Sığortaçı yalnız 1.1-ci bəndində göstərilmiş əsas təminatə daxil olan risklərə sığorta təminatı verir.

5.3. Sığorta təminatına, tərəflərin qarşılıqlı razılaşması əsasında Şəhadətnaməyə və ya sığorta müqaviləsinə Əlavələrdə göstərilmişdigər risklər də daxil edilə bilər.

6. ƏLAVƏ SİĞORTA HAQQI MÜQABİLİNDƏ SİĞORTA TƏMİNATINA DAXİLEDİLƏN ZƏRƏRLƏR

6.1. Aşağıdakı hadisələrə görə dəyən zərərlər əlavə razılaşmaya uyğun olaraq və əlavə sığorta haqqı ödəmək şərti ilə sığorta təminatına daxil edilə bilərlər:

- Tətil, lokaut (qarşısılınma tədbirləri), iğtişaş və xalq hərəkətləri və bunların qarşısınılınması üçün görülmən tədbirlər;
- Terror;
- Zəlzələ və vulkan püskürməsi;
- Qar ağırlığı;
- Sel və su basması, daşqın (açıq havada olan daşınar əmlaka, hasarlara və darvazalara dəyən zərərlər istisna olmaqla);
- Yer sürüşməsi;

6.1.7. Fırtına, tufan, qasırga (açıq havada olan daşınar əmlaka, hasarlara və darvazalara dəyən zərərlər istisna olmaqla). Tufan dedikdə Bofort şkalası üzrə gücü 8 baldan aşağı olmayan (yəni küləyin sürəti saatda 60 kilometrədən az olmayan) və hava şəraiti nəticəsində əmələ gələn hava axınları nəzərdə tutulur;

6.1.8. Daxili su;

6.1.9. Tüsti;

6.1.10. Avtonəqliyyat vasitələrinin sığortalanmış obyektə dəyməsi;

6.1.11. Su nəqliyyatı vasitələrinin sığortalanmış obyektə dəyməsi;

6.1.12. Hava nəqliyyatı vasitələrinin sığortalanmış obyektə dəyməsi.

6.1.13. Qanunsuz daxil olmaqla oğurluq və ya oğurluğa cəhd riski üzrə təminat sığortalanmış əmlakın oğurluğu və ya oğurluğa cəhd zamanı binalara, avadanlıqlara və ya qurğulara dəymiş zərəri əhatə edir. Müqavilədə nəzərdə tutulduğu hallarda, bu zərərlər (yəni oğurluq və ya oğurluğa cəhd zamanı binalara, avadanlıqlar və ya qurğulara dəymiş zərərlər) üzrə təminatın maksimal həddi, aşağıdakılar nəticəsində dəymiş zərərlər istisna olmaqla sığorta müqaviləsi ilə sığortalanmış və zərər çəkmiş binaların içindəkilər üzrə sığorta məbləğinin 5%-dən artıq ola bilməz:

(a) Sığortalının işçiləri və ya binanın sakinləri ilə əlbir olaraq törətdiyi oğurluq;

(b) açıq havada olan əmlakın oğurlanması;

(c) əmlakın boş olması və ya istifadə edilməməsi;

6.1.14. Dəymiş zərərin birbaşa və ya dolayı olaraq aşağıdakı hadisələrin nəticəsində baş verməsi halları istisna olmaqla sığortalıya qarşı yönəldilmiş üçüncü şəxslərin qərəzli, qanuna ziddhərəkətləri:

(a) yanğın;

(b) oğurluq və ya oğurluğa cəhd;

(c) hər hansı kommersiya, sənaye və digər iş fəaliyyətinin bütövlüklə və ya qismən dayanması və ya ləngiməsi;

(d) Sığortalının (Sığorta Olunan və ya Faydalanan şəxsin) və ya onun işçilərinin hərəkətləri nəticəsində dəymiş zərərlər;

(e) müqavilədə başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa pəncərələrin, aynaların, vitrinlərin və şüşədən istehsal olunmuş digər əşyaların sındırılması nəticəsində dəymiş zərərlər;

6.1.15. Soyğunçuluq və ya quldurluq

6.1.16. Şüşə sınması

Bilavasitə sığorta müqaviləsində göstərilmiş risklər nəticəsində binaya zərərin dəyməsi ilə yanaşı binaların şüşədən olan tərkib hissəsinin sınması baş veridikdə sığortaçı əlavə olaraq aşağıdakı hallar istisna olmaqla sınımış şüşələrin dəyişdirilməsi üzrə xərclərini öz üzərinə götürür.

(a) binada aparılan təmir, dekorasiya, əlavə və düzəltmə işləri nəticəsində və ya şüşələrin dəyişdirilməsi və quraşdırılması zaman şüşələrin sınması;

(b) konstruksiyaların dağılması və köhnəlməsi nəticəsində şüşələrin sınması;

6.1.17. Tikinti tullantılarının təmizlənməsi

Sığortaçı və Sığortalı arasında əldə edilmiş xüsusi razılığa əsasən, Sığorta Şəhadətnaməsində göstərilmiş sığorta məbləğ(lər)i çərçivəsində, hazırkı Qaydaların 4.1-ci bəndində nəzərdə tutulan risklər nəticəsində bina və ya onun hissələrinin zədələnməsi ilə əlaqədar həyata keçirilmiş aşağıdakı tədbirlər üzrə xərclərin ödənilməsi təmin edilir:

(a) tikinti tullantılarının təmizlənməsi;

(b) sökme və dağıtma;

(c) bərkitmə və ya dayağın vurulması;

6.1.18. Sığortaçı aşağıdakılar üzrə xərcləri heç bir halda ödəmir:

(a) binalar və onlara qonşu ərazilər istisna olmaqla digər ərazilərdən tullantıların yığışdırılması;

(b) bilavasitə və ya dolayı olaraq çirklənmə və zəhərlənmə nəticəsində əmələ gələn xərclər;

7. TƏLƏBLƏR

7.1. Hazırkı bölmə üzrə Sığortaçının öhdəliyinin yaranması üçün aşağıdakı şərtlər Sığortalı tərəfindən yerinə yetirilməlidir, əks halda Sığortaçı dəymiş zərərin əvəzini ödəmək öhdəliyindən azad olunur.

7.1.1. Tullantılara gündəlik nəzarət. Bütün ticarət, tullantı və tör-töküntü materialları hər gün yığışdırılmalı, qablaşdırılmalı və tikililərin ərazisindən kənarlaşdırılmalıdır, və bütün neft və yağ tullantıları metal qablarda saxlanmalı və hər həftə ərazidən kənarlaşdırılmalıdır.

7.1.2. Yanğın söndürmə cihazlarının istismarı. Odsöndürənlər və digər yanğın söndürmə cihazları Sığorta şəhadətnaməsində göstərilən sığorta təminatının qüvvədə olma müddəti ərzində Sığortalı tərəfindən tam işlək vəziyyətdə saxlanmalıdır. Sığortalıya məlum olmayan və ya onun nəzarətindən kənar olan səbəblər ucbatından yanğın söndürmə cihazlarının defektli olması bu sığorta təminatını qüvvədən salmır.

7.1.3. Sakinlər haqqında məlumatın dərhal verilməsi. Sığorta olunmuş binaların 30 gün ərzində mütəmadi olaraq boş qalması haqqında məlumat Sığortaçıya dərhal çatdırılmalıdır. Belə məlumatın daxil olmasından sonra Sığortaçı bu məlumatları nəzərə alaraq sığorta haqqının qaldırılması və ya sığorta müqaviləsinin şərtlərindəyişiliklərin edilməsi hüququna malikdir.

7.1.4. Stellaj. Hər hansı anbarın sahəsində saxlanılan mallar yerin səviyyəsindən 20 santimetr yüksəklikdə yerləşdirilməlidir.

8. SIĞORTA TƏMINATINA DAXİL OLMAYAN ZƏRƏRLƏR (İSTİSNALAR)

8.1. Aşağıdakı hallar sığorta təminatına daxil deyildir:

8.1.1. Mühəribə, hər cür hərbi əməliyyatlar, istila, xarici düşmənin basqınları, döyüş (mühəribənin elan edilmiş olub-olmamasından asılı olmayaraq), vətəndaş mühəribəsi, üsyan və bunların qarşısının alınması və yatırılması məqsədilə görülən inzibati və hərbi tədbirlər nəticəsində meydana gələn zərərlər;

8.1.2. Hər hansı nüvə partlayışı, nüvə enerjisinin yanması nəticəsində yaranan nüvə tullantıları, radiasiya və radioaktiv çirklənmələr və bununla əlaqədar görülən hərbi və inzibati tədbirlər nəticəsində dəyən zərərlər;

8.1.3. meydana çıxan zərərlər;

8.1.4. Sığortalanmış əşyaların yanğın baş vermədən öz qüsurlarına, keyfiyyətsiz hazırlanmalarına, həddindən artıq qurumalarına görə və yaxud onların özlərində əmələ gələn zərərlər;

8.1.5. Yanğın baş vermədən sığortalanmış əşyaların istifadə olunması məqsədilə və ya başqa bir faydalı məqsədlə alova və ya istiyə tutulması, ocaq və ya digər alov olan yerə düşməsinə və ya atılmasına, paltar və ya döşək ağlarının üstü və digər bu kimi əşyalarla alovsuz olaraq yanmasına, qızdırıcı, işıqlandırıcı, ütüləmə alətləri, lampa, şam, siqaret və s. bu qəbildən olan istilik mənbələrinin toxunmasına görə dəyən zərərlər;

8.1.6. Yanğın baş vermədən, cərəyanla işləyən hər cür mühərrik, elektrik və elektron alətlər, cihazlar və qurğuların elektrik xəttinə birləşdirilmiş olduqları zaman dövriyyədə olan qısa qapanma, enerjinin artıb-azalması, habelə bunun nəticəsində qızma və induksiya cərəyanı kimi səbəblərə görə dəyən zərərlər;

8.1.7. Kiçik bir təzyiq nəticəsində qoruyucuların içəriyə doğru çökməsi, düşməsi və digər formada deformasiyaya uğraması, köhnəlməsi, mərkəzdən qaçma qüvvəsi və texniki hadisələr nəticəsində sığorta edilmiş cihaz və mühərriklərə dəyən hər cür zərərlər;

8.1.8. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş digər hallar.

9. SIĞORTA MÜQAVİLƏSİ, MÜQAVİLƏNİN QÜVVƏYƏ MİNMƏSİ VƏ SIĞORTA HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİ

9.1. Sığorta müqaviləsinin bağlanması

9.1.1. Sığorta müqaviləsi Sığortalının yazılı ərizəsi əsasında bağlanır. Ərizə sığorta müqaviləsinin ayrılmaz tərkib hissəsi və əsasını təşkil edir.

9.1.2. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən Sığortalı sığortaya qəbul edilən əmlaka dair riskin dərəcəsinin müəyyən edilməsi üçün əhəmiyyətli və ona məlum olan bütün hallar haqqında Sığortaçıya məlumat verməlidir. Sığortalının ərizə formasında qeyd etdiyi hallar həmçinin əhəmiyyətli hallar hesab edilir.

9.1.3. Sığorta müqaviləsi bağlandıqdan sonra Sığortalının Sığortaçıya bilərəkdən yalan məlumatlar verməsi müəyyən edilsə, Sığortaçı müqavilənin etibarsız hesab edilməsini tələb edə bilər.

9.1.4. Sığorta müqaviləsinin bağlanması faktı sığorta qaydaları əlavə edilməklə, Sığortalıya verilən sığorta şəhadətnaməsi ilə təsdiq edilir

9.2. Sığorta müqaviləsinin tərəfləri

9.2.1. Sığortaçı

9.2.1.1. Bu Qaydalara əsasən Sığortaçı "Naxçıvansığorta" ASC-dir.

9.2.2. Sığortalı

9.2.2.1. Bu Qaydalara əsasən Sığortalı sığorta obyektinə münasibətdə əmlak maraqları olan hər hansı bir hüquqi şəxs hesab olunur.

9.2.2.2. Bu Qaydalar daxilində Sığortalının hərəkətlərinə onun işçilərinin, rəsmi şəxslərinin, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə, «Sığorta fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa, sığorta müqaviləsinə, vəkalətnaməyə (etibarnaməyə) və ya vəzifə öhdəliklərinə əsasən Sığortalı adından çıxış etmək səlahiyyəti olan digər nümayəndələrinin hərəkətləri də aid edilir.

9.2.3. Faydalanan şəxs

9.2.3.1. Sığorta müqaviləsi hər hansı hüquqi və ya fiziki şəxsin – Faydalanan şəxsin xeyrinə bağlana bilər.

9.2.3.2. Sığorta müqaviləsinin Faydalanan şəxsin xeyrinə bağlanması Sığortalını müqaviləyə əsasən vəzifə və öhdəliklərindən azad etmir.

9.3. Sığorta haqqının ödənilməsi.

9.3.1. Sığorta haqqının bütövlükdə və ya hissə-hissə ödənilməsi razılaşdırıla bilər. Sığorta haqqı bütövlükdə (sığorta haqqının birinci hissəsi) sığorta şəhadətnaməsi təqdim olunan vaxt və ya sığorta müqaviləsinin başlanğıc tarixindən 30 gün ərzində, (hissələrlə ödənilməsi razılaşdırılırsa, qalan hissələr isə sığorta şəhadətnaməsində göstərilən tarixlərdə) ödənilməlidir.

9.3.2. Sığorta haqqı (ilkin hissə) sığorta şəhadətnaməsi təqdim olunan vaxt və ya razılaşdırılmış müddət ərzində (30 gün) ödənilməzsə, sığortaçı sığorta ilə əlaqədar heç bir məsuliyyət daşımır.

9.3.3. Sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman vaxtı çatmış və ya gecikdirilmiş sığorta haqqı sığorta ödənişi məbləğindən çıxıla bilər.

9.3.4. Sığorta ödənişinin hissələrlə ödənilməsi razılaşdırıldığı hallarda, hissələrdən hər hansı biri şəhadətnamədə göstərilən vaxtda ödənilməzsə, sığortaçı həmin hissənin 10 gün ərzində ödənilməsini, əks təqdirdə sığorta şəhadətnaməsinin ləğv ediləcəyini sığortalının ona bildirmiş olduğu son yaşayış ünvanına yazılı formada bildirir. Sığorta haqqı borcu bu müddət ərzində də ödənilməzsə, sığorta şəhadətnaməsi ləğv edilmiş hesab olunur.

10. SİĞORTALININ MÜQAVİLƏ BAĞLANDIĞI ZAMAN MƏLUMATVERMƏK VƏZİFƏLƏRİ

10.1. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortalı sığortaçının müstəqil auditor tərəfindən təsdiqlənmiş illik balansı və fəaliyyətinin illik yekunlarına dair maliyyə nəticələri ilə tanış olmaq hüququna malikdir.

10.2. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortalı özünə məlum olan, habelə sığortaçının yazılı surətdə tələb etdiyi və müqavilədən imtina etmək, yaxud onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən bütün hallar barədə sığortaçıya məlumat verməlidir.

10.3. Eyni sığorta marağı ilə bağlı bir neçə sığortaçı ilə sığorta müqaviləsi bağlayan sığortalı bu barədə sığortaçılardan hər birinə məlumat verməlidir. Həmin məlumatda digər sığortaçının adı və müvafiq sığorta məbləği göstərilməlidir. Tələb edildikdə bu məlumatları təsdiq edən müvafiq sənədlər təqdim olunmalıdır.

11. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ XİTAM VERİLMƏSİ

11.1. Sığorta müqaviləsinə aşağıdakı hallarda xitam verilir:

11.1.1. Müqavilənin müddəti bitdikdə;

11.1.2. Sığortaçı müqavilə üzrə Sığortalı qarşısında öhdəliklərini tam həcmdə icra etdikdə;

11.1.3. Sığortalı sığorta haqqlarını müqavilə ilə müəyyən olunmuş müddətdə ödəmədikdə;

11.1.4. Sığortaçı, Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik aktları əsasında ləğv edildikdə;

11.1.5. Sığorta müqaviləsinin etibarsız hesab olunması haqqında məhkəmə tərəfindən qərar qəbul edildikdə;

11.1.6. Sığorta marağı artıq mövcud olmadıqda;

11.1.7. Sığorta predmeti artıq mövcud olmadıqda.

11.1.8. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulan digər hallarda.

11.2. Sığorta müqaviləsinə Sığortalının və ya Sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verilə bilər. Bu barədə tərəflər bir-birini, qanunla müəyyən edilən hallar istisna olmaqla, ən azı 30 gün əvvəl

(sığorta müqaviləsi beş ildən çox müddətə bağlanmış olduqda 60 gün, 3 aydan az müddətə bağlanmış olduqda isə 5 iş günü əvvəl), tələbini əsaslandırığı yazılı bildiriş göndərməlidir.

12. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ VAXTINDAN ƏVVƏL XİTAM VERMƏNİN NƏTİCƏLƏRİ

12.1. Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) sığortalının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmaqla müqavilənin (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını ona qaytarır; əgər bu tələb sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) bütünlüklə sığortalıya qaytarır.

12.2. Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) bütünlüklə sığortalıya qaytarır; əgər bu tələb sığortalının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərcləri çıxılmaqla, müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) qaytarır.

12.3. Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqına (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarına) bərabər və ya ondan çox miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, sığorta haqqı (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqları) sığortalıya qaytarılmır.

12.4. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqından az miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, həmin sığorta haqqı məbləği ilə sığorta ödənişi məbləği arasındakı fərq miqdarında sığorta haqqının sığortalıya qaytarılması müvafiq olaraq bu qaydaların 12.1.-ci və 12.2-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

12.5. Sığorta müqaviləsi məhkəmə qərarı əsasında (sığortalı məhkəmənin qərarı ilə fəaliyyət qabiliyyəti olmayan hesab edilmişdirsə, yaxud onun fəaliyyət qabiliyyəti məhkəmənin qərarı ilə məhdudlaşdırılmışdırsa) xitam verilmiş hesab edildikdə, sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmaqla müqavilənin (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını, bu qaydaların 12.3-cü və 12.4-cü bəndlərinin tələbləri nəzərə alınmaqla, sığortalının qanuni nümayəndəsinə qaytarır.

13. QİSMƏN SİĞORTA

13.1. Sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləği sığorta dəyərindən az olduğu halda (qismən sığorta halında), sığortaçı zərərin əvəzini sığorta məbləğinin sığorta dəyərinə olan nisbətində ödəyir, bir şərtlə ki, qismən sığorta barədə müddəa sığorta müqaviləsində əks edilmiş olsun.

13.2. Sığorta hadisəsi nəticəsində qismən sığortalanmış əmlakın tam məhv olması halında sığorta məbləği bütünlüklə ödənildikdə, sığorta predmetinin qalıqlarına olan hüquq sığortaçıya sığorta ödənişi məbləğinin sığorta dəyərinə olan nisbətində keçir.

13.3. Sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulduğu halda qismən sığorta zamanı zərər məbləğinin sığorta ödənişinin həyata keçirilməsi üçün tətbiq edilən hissəsi kimi tam zərər məbləği götürülə bilər.

14. ƏMLAKIN DƏYƏRİNDƏN ÇOX MƏBLƏĞDƏ OLAN SİĞORTA

14.1. Sığorta müqaviləsi bağlanan andakı həqiqi, yəni sığorta dəyərindən artıq məbləğdə əmlakın eyni risklərdən iki və ya daha çox sığortaçıda sığortalanması halında (ikili və ya çoxqat sığorta halında), sığorta hadisəsinin baş verdiyi zaman dəyən zərər üzrə sığortaçılardan hər biri onunla bağlanmış sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş sığorta məbləğinə mütənasib qaydada, ümumilikdə sığorta dəyərindən artıq olmamaq şərtlə öhdəlik daşıyır.

14.2. Əmlak sığortalı tərəfindən qanunsuz gəlir əldə etmək məqsədilə bir və ya bir neçə sığorta müqaviləsi əsasında onun həqiqi dəyərindən artıq məbləğə sığorta etdirildikdə, bu məqsədlə bağlanmış hər bir sığorta müqaviləsi bağlandığı andan etibarsız sayılır. Bu halda sığortalının qanunsuz gəlir əldə etmək məqsədi məhkəmə qaydasında sübut edilməlidir.

15. AZADOLMA MƏBLƏĞİ

15.1. Tərəflər müəyyən olunmuş bir məbləğə və ya sığorta məbləğinin müəyyən bir faizinə qədər olan zərərlərin və yaxud zərərin müəyyən bir faizinin sığortaçı tərəfindən ödənilməyəcəyini, azadolma məbləğini razılaşıdır bilər. Bu formada müəyyən edilən azadolma nisbətləri və ya məbləğləri sığorta şəhadətnaməsinə yazılır.

15.2. Azadolma məbləği sığorta hadisəsi nəticəsində yaranan itkilərin və ya dəyən zərərin sığorta təminatı ilə əhatə olunmayan və sığortalının üzərində qalan hissəsidir. Azadolma məbləği sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq müəyyən edilən zərər məbləğindən, qismən sığorta halında isə sığortaçının zərər məbləğindəki payından çıxılır.

15.3. Şərtlə azadolma məbləğinin nəzərdə tutulması halında, sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən zərərin həcmi həmin məbləğdən çox olduqda və ya sığorta müqaviləsində razılaşıdırılmış hər hansı digər halın baş verməsi şərtlə azadolma məbləği tətbiq edilmir.

16. SİĞORTANIN MÜDDƏTİ, TƏMINATIN BAŞLANMASI VƏ SONA ÇATMASI

16.1. Sığorta təminatı sığorta şəhadətnaməsində göstərilmiş başlanma və sona çatma tarixlərində saat 24.00-da başlayır və saat 24.00-da sona çatır.

17. MƏLUMAT VƏ XƏBƏRDARLIQLAR

17.1. Sığortalının məlumatları sığortaçıya sifarişli məktub və ya digər formada (faks, elektron poçt, internet, telefon və s.) bildirilir.

17.2. Sığortaçının müraciətləri sığortalının sığorta şəhadətnaməsində göstərilən ünvanına, bu ünvan dəyişmişsə, bildirilən son ünvan eyni formada çatdırılır.

18. SİĞORTA SİRRİ

18.1. Sığortaçı, sığortalı ilə əlaqədar qanunvericiliklə sığorta sirlirinə aid olunmuş məlumatları, qanunvericilikdə müəyyən edilən hallar istisna olmaqla, açıqlaya bilməz.

19. SİĞORTA HADİSƏSİ ZAMANI SİĞORTALININ VƏ SİĞORTA OLUNANIN VƏZİFƏLƏRİ

19.1. Sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə sığortalı hadisədən dərhal sonra və ya mümkün olan ən qısa müddət ərzində sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə, eyni zamanda həmin hadisə barədə məlumatlandırılmalı olan səlahiyyətli dövlət orqanlarına hər hansı vasitə ilə xəbər verməlidir.

19.2. Bu qaydaların 19.1-ci maddəsində üzərinə məlumatlandırma vəzifəsi qoyulan şəxslərdən başqa digər şəxslər, o cümlədən səlahiyyətli dövlət orqanları və müvafiq hallarda zərərçəkən tərəfindən də sığorta hadisəsinin baş verməsi haqqında hər hansı vasitə ilə sığortaçıya xəbər verilməsi sığorta hadisəsi barədə məlumatlandırılma hesab edilir.

19.3. Zərərin qarşısının alınması və ya təsirinin azaldılması və zərər vurulmuş əmlakın xilas edilməsi üçün bütün mümkün tədbirləri görməli və belə tədbirlərin görülməsi zamanı Sığortaçıdan aldığı bütün təlimatlara əməl etməlidir;

19.4. Sığorta riskinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edə bilən risklər barədə sorğu forması sığorta müqaviləsi bağlandığı zaman Sığortaçı tərəfindən Sığortalıya təqdim olunur. Sığortalı öz növbəsində sorğu formasındakı sualları dürüst və düzgün şəkildə cavablandırılmalı və sığorta müqaviləsi qüvvədə olan müddətdə riskin dərəcəsi dəyişərsə bu barədə sığortaçıya məlumat verməlidir;

19.5. Sığortalı, sığorta olunan və yaxud faydalanan şəxs aşağıdakı hallar istisna olmaqla, zərər dəymiş əmlakı sığorta hadisəsindən dərhal sonrakı vəziyyətdə sığortaçıya və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsinə təqdim etməlidir:

19.5.1. Zərərin qarşısının alınması və ya həcmnin azaldılması, sığorta hadisəsinin nəticələrinin aradan qaldırılması, yaxud digər fəsadlara səbəb olmaması, habelə zərər dəymiş əmlakın sonrakı itkiləri üçün təhlükə ehtimalına səbəb ola bilən nəzarətsiz halda qalmaması, başqa şəxslərin hərəkətinə və ya

fəaliyyətinə mane olmaması üçün zəruri tədbirlərin görülməsi, o cümlədən bu məqsədlərlə əmlakın hadisə yerindən kənarlaşdırılması zamanı zərər dəymiş əmlakın hadisədən dərhal sonrakı vəziyyətdə saxlanması mümkün olmadıqda;

19.5.2. sığortaçı sığorta hadisəsi barədə bu qaydalarda nəzərdə tutulmuş qaydada məlumatlandırıldıqdan 5 gün müddətində onun nümayəndəsi zərər dəymiş əmlaka baxış keçirmədikdə;

19.5.3. digər hallarda zərər dəymiş əmlakın sığorta hadisəsindən dərhal sonrakı vəziyyətdə saxlanmamasına sığortaçının yazılı razılığı olduqda.

19.5.4. Sığortaçının və ya onun səlahiyyətli nümayəndələrinin zərər dəymiş əmlaka baxışın keçirilməsində, zərər çəkmiş binaya və yerlərə daxil olmasın və ya tədqiq edilməsində, vurulmuş zərərin səbəb və həcmnin müəyyən edilməsində, zərərin təsirinin azaldılması və zərər vurulmuş əmlakın xilas edilməsi tədbirlərində iştirakını təmin etməli;

19.6. Məcburi hallar istisna olmaqla, zərər çəkmiş yer və ya əşyalarda heç bir dəyişiklik etməməlidir;

19.7. Sığortaçının tələbi ilə hadisənin baş vermə səbəblərini, zərərin miqdarını və səbəbini müəyyən etməyə, zərərin ödənməsi hüququndan istifadə olunması üçün yararlı və sığortalı tərəfindən təmin edilməsi mümkün olan lazımi məlumat və aşağıdakı sənədləri sığortaçıya verməlidir;

19.7.1. Zərərin təxmini məbləğini bildirən yazılı məlumatı;

19.7.2. Zərər dəymiş əmlakın sahibliyini təsdiqləyən sənədi.

20. SİĞORTA HADİSƏSİ ZAMANI SİĞORTAÇININ HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ

20.1. Sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman sığortaçı və ya onun səlahiyyətli nümayəndələri Sığorta etdirilmiş bina və əşyalarda tədqiqat işlərini aparmaq məqsədi ilə zərər çəkmiş bina və yerlərə daxil ola bilərlər və ya sığortalanan bina və əşyaların onlara təhvil verilməsini tələb edə bilərlər;

20.2. Sığortalanan əşyaların və əmlakın zədələnməsi və ya məhv olmasına səbəb olmuş sığorta hadisəsini qanunvericiliyə əsasən təsdiq edən sənədi sığortalıdan tələb edə bilərlər;

21. ZƏRƏR VƏ ZİYANIN MÜƏYYƏNLƏŞDİRİLMƏSİ

21.1. Bu qaydalara əsasən sığortalanan əmlaka dəymiş zərərin məbləği sığortalı ilə sığortaçı arasındakı razılaşmaya əsasən müəyyən edilir.

21.2. Tərəflər razılığa gələ bilməsələr, zərərin məbləğinin müəyyən edilməsi üçün ekspertə (bütün mətn boyunca "müstəqil ekspert" kimi başa düşülməlidir) müraciət edə bilərlər.

21.3. Tərəflər ümumi bir ekspert təyin etməkdə razılığa gələ bilmədikləri halda hər biri öz ekspertini təyin edir və bunu məktubla digər tərəfə bildirir. Tərəflər tədqiqata başlamazdan əvvəl üçüncü bitərəf eksperti seçə bilərlər. Üçüncü bitərəf ekspert yalnız tərəflərin ekspertlərinin razılığa gələ bildikləri məsələlər barəsində rəy vermək hüququna malikdir. Üçüncü bitərəf ekspertin rəyi tərəflərə eyni zamanda çatdırılır.

21.4. Tərəflərdən hər hansı biri digər tərəfə məlumat verdiyi tarixdən etibarən 15 gün ərzində öz ekspertini təyin etməzsə, yaxud tərəflərin seçdiyi ekspertlər, üçüncü bitərəf ekspertin seçilməsi ilə əlaqədar təyin olunduqları tarixdən etibarən 7 gün ərzində razılığa gələ bilməzlərsə, tərəflərdən birinin təklifi ilə ekspertlər (üçüncü bitərəf ekspert) səlahiyyətli məhkəmə tərəfindən seçilir.

21.5. Ekspert vəfat edərsə, vəzifəsindən azad edilərsə və ya rədd edilərsə, onun əvəzinə eyni şərtlərlə başqa bir ekspert seçilir və hadisənin tədqiqi yarımçıq qaldığı yerdən başlayaraq davam etdirilir.

21.6. Sığortalının vəfat etməsi təyin edilmiş ekspertin öz məsuliyyətindən azad etmir.

21.7. Zərərin məbləği müəyyən edildiyi zaman, ekspertlər lazım bildikləri dəlilləri təsdiq edilməsi üçün lazım olan qeydləri və sənədləri tələb edə və hadisə yerində tədqiqatlar apara bilərlər.

21.8. Ekspertlərin və ya üçüncü bitərəf ekspertin, zərərin məbləği ilə əlaqədar verəcəkləri rəy qətidir və tərəflər bu rəyə əməl etməlidirlər. Sığortaçı qarşısında tələb və ya iddia qaldırılması hallarında zərərin məbləği ilə əlaqədar ekspertin rəyi əsas götürülür.

21.9. Ekspert qərarlarına yalnız qərarın real vəziyyətdən açıq-aşkar fərqləndiyi zaman etiraz edilə bilər və bu qərarın ləğv edilməsi üçün, rəyin bildirildiyi tarixdən etibarən 7 gün ərzində səlahiyyətli məhkəməyə müraciət oluna bilər.

21.10. Tərəflərin hər birisi öz seçdiyi ekspertin haqqını ödəyir. Tərəflər birlikdə seçdikləri ekspertin və üçüncü bitərəf ekspertin haqqını birlikdə ödəyirlər.

21.11. Sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan sənədlər aşağıdakılardır:

- 21.11.1. sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş müddətdə sığortaçıya ünvanladığı sığorta tələbi (ərizə, müraciət);
- 21.11.2. sığorta hadisəsi hesab edilə bilən hadisə ilə bağlı qanunvericiliyə uyğun olaraq, hər hansı dövlət orqanına məlumat verilməlidirsə, həmin orqanın hadisə barədə təqdim etdiyi müvafiq sənəd;
- 21.11.3. Zərər dəymiş daşınmaz əmlakın dövlət qeydiyyat reyesterindən çıxarış (surəti);
- 21.12. Sığorta müqaviləsi üzrə sığorta hadisəsi nəticəsində dəymiş zərərin həcmi bu məqsədlə müvafiq sığorta qaydalarında müəyyən edilmiş həddən az olduqda, həmçinin sığorta hadisəsinin başvermə səbəbləri və təfərrüatlarının təhrif edilməsi barədə sığortaçıda hər hansı əsaslandırılmış şübhə olmadıqda, sığorta ödənişinin həyata keçirilməsi üçün bu Məcəllənin 20.2.-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş sənəd tələb edilməyə bilər.

22. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN HESABLANMASI

- 22.1. Sığorta ödənişi hesablandığı zaman sığortalanmış əmlakın hadisə baş verən zamanda olan dəyəri əsas götürülür. Ödəniş məbləği sığorta şəhadətnaməsində göstərilmiş sığorta məbləğindən artıq ola bilməz. Sığorta ödənişinin məbləği aşağıdakı qaydada hesablanır:
- 22.2. Kommersiya mallarında riskin baş verməsindən bir gün əvvəlki alış qiyməti əsas götürülür.
- 22.3. Fabrik, zavod emalxanalarında istehsal prosesində olan mallarla əlaqədar ödəniş məbləği hadisə baş verdiyi zaman xammal və materialların hadisədən bir iş günü əvvəlki alış qiymətləri ilə həmin günə qədərki istehsal xərclərinin toplanması yolu ilə hesablanır. Ancaq bu yolla hesablanan ödəniş məbləği, həmin maddələrdən hazırlanmış hazır malların hadisə baş verdiyi tarixdən bir iş günü əvvəlki alış qiymətindən çox ola bilməz.
- 22.4. Bütün növ sənaye qurğuları və aparatlarında, dəzgahlarda, alətlərdə, avadanlıqlarda təzəsinin alınması üçün məbləğ əsas götürülür. Lakin, bu zaman köhnəlmə, aşınma və başqa səbəblərdən irəli gələn qiymətdən düşmə həmin məbləğdən çıxılır, habelə, təzə alınacaq avadanlıqlar istehsal gücü və keyfiyyət baxımından əvvəlkilərdən fərqlənirsə, bu fərq də nəzərə alınır.
- 22.5. Hər cür ev əşyaları və şəxsi əşyalarda təzəsinin alınması üçün ödəniləcək məbləğ əsas götürülür. Lakin, bu zaman köhnəlmə, aşınma və başqa səbəblərdən irəli gələn qiymət ucuzlaşmaları həmin məbləğdən çıxılır.
- 22.6. Binalarda, hadisənin baş verdiyi yerdə tikiləcək yeni binaya çəkiləcək xərc əsas götürülür. Ancaq, bu zaman köhnəlmə, korroziya və başqa səbəblərdən irəli gələn qiymətdən düşmə həmin məbləğdən çıxılır.
- 22.7. Binanın yenidən tikilməsinə ehtiyac olmazsa, ödənişin məbləği, binanın, hadisə baş verdiyi tarixdən bir gün əvvəlki satış qiymətindən boş ərazinin qiyməti çıxılmaq yolu ilə hesablanır.

23. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİ

- 23.1. Bu qaydaların 21.11-ci bəndində nəzərdə tutulan sənədlərdən sonuncusunun (Bu qaydaların 20.2-ci bəndi nəzərə alınmaqla) sığortaçıya daxil olduğu tarixdən 7 iş günündən gec olmayaraq sığortaçı sığorta ödənişini verməli, yaxud sığortalıya, sığorta olunana və ya faydalanan şəxsə sığorta ödənişinin verilməsindən imtina haqqında yazılı şəkildə əsaslandırılmış bildiriş təqdim etməlidir. Sığorta məbləği hadisə baş verdiyi tarixdəki sığorta dəyərindən az olduğu təqdirdə sığorta ödənişi sığorta məbləği ilə sığorta dəyəri arasındakı nisbəti uyğun olaraq ödənilir.
- 23.2. Sığortaçı sığorta ödənişini sığorta qanunvericiliyi və ya sığorta müqaviləsi ilə müəyyən olunmuş müddətdə ödəmədikdə, hər gecikdirilmiş gün üçün sığorta ödənişi məbləğinin 0,1 faizi həcmində dəbbə pulu ödəyir.
- 23.3. Sığortalanmış əmlak bir neçə sığorta şirkətində sığorta etdirilmiş olarsa, qanuna və bu sığorta şəhadətnaməsinə uyğun olaraq ödəniş məbləği hesablandıqdan sonra sığortaçı öz payına düşən hissəni ödəyir.
- 23.4. Hadisə baş verdiyi zaman sığortalanmış əmlaka əvvəlcədən yük, inşaat, montaj və ya digər sığorta şəhadətnaməsi ilə təminat verilmiş olması müəyyənləşərsə, yanğın sığortasının cavabdehliyi göstərilən sığorta şəhadətnamələri ilə əlaqələr sığortaçıların cavabdehiyindən sonra başlanır.

24. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİNDƏN İMTİANIN ƏSASLARI

- 24.1. Sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən aşağıdakı hallarda imtina edir:
- 24.1.1. sığorta hadisəsi barəsində məlumatın sığortaçıya vaxtında verilməməsi nəticəsində sığortaçının hadisənin səbəblərini və (və ya) dəyən zərərin həcmi müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya

qismən məhrum olması ilə əlaqədar olaraq onun mənafeləri əhəmiyyətli dərəcədə pozulduqda, habelə zərər dəymiş əmlakın ona təqdim edilməsi ilə bağlı bu qaydaların 19.5-ci maddəsinə riayət edilmədikdə;

24.1.2. qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti istisna edən hallardan başqa, sığortalının, müvafiq hallarda zərərçəkənin sığorta hadisəsinin baş verməsinə yönələn qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi, habelə sığorta hadisəsi ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayət törətməsi;

24.1.3. müqavilə ilə hərbi risklərin sığortalanması nəzərdə tutulmayıbsa, hadisənin baş verməsinin hərbi əməliyyatlar və ya hərbi xarakterli tədbirlər hesab edilən halların nəticəsi olması;

24.1.4. sığortalının sığortalanmış əmlaka dəyən zərərin qarşısını almaq və ya həcmi azaltmaq üçün lazımı və mümkün tədbirləri görmək iqtidarında olduğu halda, həmin tədbirləri qəsdən görməməsi; bu zaman sığorta ödənişindən o həcmdə imtina edilə bilər ki, sığortalı mümkün tədbirləri görmüş olsaydı, zərərin miqdarı həmin həcmdə azalmış olardı;

24.1.5. sığortaçının sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırmasına sığortalı tərəfindən maneçilik törədilməsi, o cümlədən bu qaydaların 19.5.1.-cü maddəsində müəyyən edilmiş məqsədlər üçün zəruri tədbirlərin görülməsi halları istisna olmaqla, digər hallarda əmlakın hadisə yerindən kənarlaşdırılmasının sığortaçını hadisənin səbəblərini və ya zərərin həcmi müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum etməsi;

24.1.6. sığorta predmeti, sığorta hadisəsi barəsində sığortalının sığortaçıya qəsdən yanlış məlumat verməsi nəticəsində sığortaçının sığorta riskini qiymətləndirmək, həmçinin sığorta hadisəsinin səbəblərini və (və ya) dəyən zərərin həcmi müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olması;

24.1.7. sığortalı, sığorta olunan və ya faydalanan şəxsin zərərin əvəzini tam olaraq zərər dəyməsində təqsirli olan şəxsdən alması; zərərvuran zərərin əvəzini qismən ödəmiş olduqda sığorta ödənişindən ödənilmiş məbləğ həcmində imtina edilir.

24.1.8. baş vermiş hadisənin qanunvericiliyə və ya sığorta müqaviləsinə görə sığorta hadisəsi hesab edilməməsi;

24.1.9. Sığortalı, hadisə baş verdiyi zaman öz vəzifələrini yerinə yetirməzsə və bunun nəticəsində də zərərin məbləği artarsa, sığortaçının verəcəyi ödənişdən göstərilən səbəbə görə artan hissə çıxılır.

24.1.10. sığorta qaydalarında nəzərdə tutulmuş digər hallarda.

24.2. Bu qaydaların 19.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş məlumatların yanlışlığı sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortaçıya məlum olduqda və ya sığortalı yanlış məlumatların verilməsində təqsirli olmadıqda, habelə tələb olunan sığortalının cavab verməməsinə baxmayaraq sığorta müqaviləsi bağlanmış olduğu halda sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən imtina üçün yanlış məlumatın verilməsi və ya tələb olunan məlumatın verilməməsi faktına əsaslanma bilməz;

24.3. Bu qaydaların 19.5-ci maddəsində müəyyən edilmiş hallarda sığortaçı zərərin həcmi müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olduqda belə, aşkar faktlarla sübut olunan həcmdə sığorta ödənişindən imtina edə bilməz;

24.4. Bu qaydalarda, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xəttar Məcəlləsində və Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti istisna edən hallardan başqa, sığorta hadisəsi onun baş verməsinə yönələn, sığorta müqaviləsi üzrə sığortalı və (və ya) sığorta olunan hesab edilməyən faydalanan şəxsin qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi nəticəsində baş verdikdə, həmin faydalanan şəxs sığorta ödənişini almaq hüququndan məhrum olur.

25. ZƏRƏR VƏ ÖDƏNİŞİN SONA ÇATMASI

25.1. Sığortaçı müəyyən edilmiş sığorta ödənişini bu qaydalara əsasən müəyyən edilmiş müddət ərzində mütləq ödəməlidir.

25.2. Sığortaçı ödədiyi sığorta ödənişinin məbləği həddində subroqasiya hüququna sahib olur.

25.3. Sığorta hadisəsi nəticəsində sığortalanmış əmlakın tamamilə məhv olmasına görə tam sığorta ödənişi verilmişsə, sığorta təminatı sona çatmış hesab olunur. Qismən zərər halında isə sığorta məbləği hadisənin baş verdiyi tarixdən etibarən verilən ödənişin məbləği həddində azalır.

25.4. Sığorta məbləğinin azalması hallarında sığortalı istədiyi tarixdən etibarən gün əsası ilə əlavə sığorta haqqı ödəmək şərti ilə sığorta məbləğini artırma bilər.

26. TƏRƏFLƏRİN MƏSULİYYƏTİ

26.1. Bu Qaydaların şərtlərinin yerinə yetirilməməsinə yə ya lazımı qaydada yerinə yetirilməməsinə görə tərəflər qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar

27. MÜBAHİSƏLƏRƏ BAXILMASI

27.1. Bu Qaydalara əsasən bağlanmış sığorta müqaviləsindən irəli gələn bütün mübahisələr ilkin olaraq danışıqlar yolu ilə pretenziya qaydasında, tərəflər arasında razılığa gəlinmədiyi təqdirdə isə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq məhkəmələr vasitəsilə həll edilir.

“Naxçıvansığorta” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin əmlakın yanğından və digər əlavə risklərdən sığortası üzrə tarif dərəcələrinin əsaslandırılması

Tarif dərəcələri əsaslandırılarkən əvvəlcə netto-dərəcələr hesablanır. Netto-dərəcələrin hesablanmasında aşağıdakı məlumatlardan istifadə edilir:

1. Sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı (q) - 0,02;
2. Bir sığorta müqaviləsi üzrə orta sığorta məbləği (So) – 110 000 AZN;
3. Bir sığorta hadisəsi üzrə orta sığorta ödənişi (Sö) – 12 000 AZN;
4. Bağlanılacaq sığorta müqavilələrinin sayı(n) - 250

Tn, Tə və Tr ilə müvafiq olaraq netto-dərəcəni, onun əsas hissəsini və risk üstəliyini işarə edək. Netto-dərəcənin əsas hissəsi 100 manat sığorta məbləğinə uyğun olaraq aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$Tə = 100qSö/So = 100 * 0,02 * 12 000 / 110 000 = 0,22 \text{ AZN}$$

Risk üstəliyini hesablamaq üçün təminat ehtimalını 0,95 götürək. Bu halda həmin ehtimala uyğun əmsal a=1,645 olur. Risk üstəliyi aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$Tr = 1,2Tə * a * ((1-q)/(nq))^{1/2} = 0,22 * 1,2 * 1,645 * ((1-0,02)/(250 * 0,02))^{1/2} = 0,19 \text{ manat.}$$

$$Tn = Tə + Tr = 0,19 + 0,22 = 0,41 \text{ manat.}$$

Tarif dərəcəsinin strukturu: netto-dərəcə - 70%, yüklənmə - 30%. O cümlədən, işlərin aparılması xərcləri - 29%, tarif mənfəəti - 1%.

Brutto -dərəcəni Tb ilə işarə edək. Onda brutto-dərəcənin hesablanması düsturuna səsən

$$Tb = Tn / (1-f) = 0,41 / (1-0,3) = 0,58 \text{ manat.}$$

Tarif dərəcələri binaların yerləşdiyi ərazidən, tikildiyi inşaat materiallarından, hansı zəlzələ zonasında yerləşməsindən, yanğına qarşı mühafizə və digər sistemin olub-olmamasından və ya hansı səviyyədə olmasından, digər binaya bitişik olmasından və s. amillərdən asılı olaraq diferensiallaşdırılır. Ona görə də, yekun tarif dərəcəsi 0,02%-5%, yalnız zəlzələ hadisəsi ilə əlaqədar tarif dərəcəsi isə 0,1% - 0,2% aralığında dəyişir.

ƏMLAKIN YANGIN SİĞORTASI İLƏ BİRLİKDƏ VERİLƏ BİLƏCƏK ƏLAVƏ ŞƏRTLƏRİ

1. TƏTİL, LOKAUT, İĞTİŞAŞ, XALQ HƏRƏKATI ÜZRƏ ŞƏRTLƏR

“Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydalarının müddəalarına əməl olunması şərtlə: Yanğının baş verməsinə səbəb olub-olmamasından asılı olmayaraq tətillər, lokaut, iğtisas və ya xalq hərəkatları ilə əlaqədar baş verən hadisələr və bu hadisələrin qarşısını almaq və təsirlərini azaltmaq üçün səlahiyyətli orqanların müdaxilələri nəticəsində sığortalanmış obyektlərə dəyən bütün zərərlər sığorta təminatına daxil edilir. Yuxarıda göstərilən hadisələrlə əlaqədar olsa da, istehsal həcmının azalması, sığortalanmış malların çirklənməsi, paslanması, çürüməsi və keyfiyyətinin aşağı düşməsi kimi dolaylı yolla dəyən zərərlər sığorta təminatına daxil deyildir.

2. TERROR ÜZRƏ ŞƏRTLƏR

“Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nın müddəalarına əməl olunması şərtlə:

Terror hərəkatları və bu hərəkatlardan irəli gələn sabotaj, bunların tələb etdiyi hərbi və inzibati tədbirlərin səbəb olduğu yanğın və partlayış nəticəsində meydana gələn dəyər daxil olmaqla, bütün zərərlər sığorta təminatına daxil edilə bilər.

Bu şərtlərdə:

“Terror” anlayışı hansısa bir təşkilatın üzvü olan şəxs və ya şəxslərin təzyiqlə göstərmə, məcbur etmə və əzab vermə, qorxutma, hədə vasitələrinin birindən istifadə etməklə respublikanın konstitusiyasında göstərilən rəmlərini, siyasi, hüquqi, sosial, dünyəvi, iqtisadi vəziyyətini dəyişdirmək, Azərbaycan dövlətinin ərazi və milli bütövlüyünü pozmaq, mövcudluğuna təhlükə yaratmaq, nüfuzuna xələl gətirmək, ümumi hüquq və azadlıqları ləğv etmək, dövlətin daxili və xarici təhlükəsizliyini, ictimai quruluşunu və ya ümumi suverenliyini pozmaq məqsədilə etdikləri hərəkatlar kimi başa düşülür.

“Təşkilat” termini, iki və ya daha artıq şəxsin eyni məqsəd ətrafında birləşməsinə nəzərdə tutur və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində göstərilən birləşmələri, təşkilat və cəmiyyətləri əhatə edir.

3. ZƏLZƏLƏ VƏ VULKAN PÜSKÜRMƏSİ ÜZRƏ ŞƏRTLƏR

“Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nın müddəalarına əməl olunması şərtləri.

Zəlzələ və vulkan püskürməsi birbaşa və ya dolayısı ilə səbəb olduğu yanğın və partlayış nəticəsində meydana gələn dəyər daxil olmaqla, bütün zərərlər, sığorta təminatına daxil edilir. “Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nın əksinə olaraq, zəlzələ və vulkan püskürməsinin səbəb olduğu yanğın və partlayış nəticəsində sığortalanmış əşyaların yox olmasına görə dəyən zərərlər sığorta təminatına daxil edilmir.

Zəlzələ və vulkanın səbəb olduğu yanğına əlaqədar olmayan zərərlərdə sığortaçı 72 saatlıq fasiləsiz bir müddət ərzində dəyən zərərin müqavilə ilə müəyyən edilmiş hissəsinə görə cavabdehdir. Sığorta etdirən 72 saatlıq müddət başa çatdıqdan və bütün hallarda hadisənin baş verdiyini öyrəndiyi tarixdən etibarən ən gec 3 gün ərzində vəziyyəti sığortaçıya bildirməyə görə məsuliyyət daşıyır.

Zəlzələ və vulkan püskürməsi üzrə sığorta təminatı sığortalının “Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nda göstərilən məlumat vermə cavabdehliyindən əlavə bu şərtlərlə əlaqədar suallara yazılı və imzalı şəkildə verəcəyi cavablara əsasən verilir.

4. FIRTINA ÜZRƏ ŞƏRTLƏR

“Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nın müddəalarına əməl olunması şərtlə: Yağış, qar, dolu ilə birlikdə olub-olmamasından asılı olmayaraq yalnız fırtına və ya fırtına nəticəsində küləyin gətirdiyi və yıxdığı cisimləri sığortalanmış əşyalara vurduğu zərərlər sığorta təminatı daxil edilir. Fırtına üzrə sığorta təminatı sığortalının “Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nda göstərilən məlumat vermə cavabdehliyindən əlavə bu şərtlərlə əlaqədar suallara yazılı və imzalı şəkildə verəcəyi cavablara əsasən verilir.

5. QAR AĞIRLIĞI ÜZRƏ ŞƏRTLƏR

“Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nın müddəalarına əməl olunması şərtlə:

Sığorta təminatına daxil olan zərərlər:

1. Güclü qar yağmasından sonra damlarda yığılmış qarın ağırlığına görə sığortalanmış binaya və içindəki əmlaka dəyən həqiqi zərərlər ;
2. Qarın ağırlığından damın uçması və ya çökməsinə görə qar, yağış və dolunun binanın içindəki sığortalanmış mallara vurduqları zərərlər.

Sığorta təminatına daxil edilməyən zərərlər:

1. Qarın ağırlığına görə damda heç bir xəsarət baş vermədən qarın, dolunun, yağışın və ya əriyən qarın binanın içərisinə keçməsinə (sızmasına) görə dəyən zərərlər;
2. Bayırda qalmış mallara dəyən zərərlər:

Qar ağırlığı üzrə sığorta təminatı sığortalının “Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nda göstərilən məlumat vermə cavabdehliyindən əlavə bu şərtlərlə əlaqədar suallara yazılı və imzalı şəkildə verəcəyi cavablara əsasən verilir.

6. SEL VƏ YA SU BASMASI ÜZRƏ ŞƏRTLƏRƏ

“Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydalarının”nın müddəalarına əməl olunması şərtlə;

Sığortalanmış əmlak ətrafındakı nohur, çay, dərə və kanalların daşması; dənizlərin (qabarma və çəkilmə istisna olmaqla) səviyyəsinin qalxması nəticəsində dəyən zərərlər sığorta təminatına daxil edilir.

Sığorta təminatına daxil olmayan hallar:

1. Binanın daxilində və xaricindəki su borularının partlaması, su çənlərinin sıradan çıxması və ya daşması nəticəsində dəyən zərərlər;
2. Qızdırıcı radiatorların partlaması, daxili su, yağış novalçalarının daşmasına görə dəyən zərərlər.
3. Sel və ya su basması nəticəsində baş verən və yer sürüşməsinin səbəb olduğu zərərlər.

Sel və ya su basması üzrə sığorta təminatı, sığortalının “Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nda göstərilən məlumat vermə cavabdehliyindən əlavə bu şərtlərlə əlaqədar suallara yazılı və imzalı şəkildə verəcəyi cavablara əsasən verilir.

7. YER SÜRÜŞMƏSİ ÜZRƏ ŞƏRTLƏR

“Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nın müddəalarına əməl olunması şərtlə;

1. Sığortalanmış binanın tikildiyi ərazidə və ya ətrafında baş verən yer sürüşməsi və torpaq çökməsinə, eləcə də sel ya su basmasının səbəb olduğu yer sürüşməsi və ya torpaq çökməsinə görə dəyən zərərlər təminata daxil edilir.

2. Əlavə razılaşma yoxdursa, sığorta təminatına daxil edilməyən hallar:

Sığortalanmış binanın ətrafında aparılan qazıntı işləri nəticəsində baş verən yer sürüşməsi və torpaq çökməsinə görə dəyən zərərlər.

3. Sığorta təminatına daxil edilməyən hallar:

Zəlzələ və vulkan püskürməsi nəticəsində baş verən yer sürüşməsi və torpaq çökməsinə görə dəyən zərərlər.

4. Yer sürüşməsi üzrə sığortalının “Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nda göstərilən məlumat vermə cavabdehliyindən əlavə bu şərtlərlə əlaqədar suallara yazılı və imzalı şəkildə verəcəyi cavablara əsasən verilir.

8. DAXİLİ SUYUN VURDUĞU ZƏRƏRƏ GÖRƏ ŞƏRTLƏR

“Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nın müddəalarına əməl olunması şərti ilə;

a. Sığorta təminatına daxil olan zərərlər:

Sığortalanmış binanın içindəki su çənlərinin, su borularının, qızdırıcı sistemin kolonka, radiator və borularının, içməli su və ya kanalizasiya qurğularının partlaması, daşması, sızması, tutulması, sınıması və donmasına görə dəyən zərər:

Yağış sularının, qar və buzların əriməsi nəticəsində yaranan suların binanın içinə axan sulara görə dəyən zərərlər;

Bağlanması unudulan su krantlarından axan sulara görə dəyən zərər;

Donmasına görə qurğular və qurğularla əlaqədar cihazlara dəyən zərər və təminatın əhatə dairəsinə daxil edilmiş zərərin meydana gətirən qurğunun təmir edilməsi məqsədi ilə divarın bir hissəsinin sökülməsi və ya yenidən düzəldilməsi ilə əlaqədar çəkilən xərclər;

Kanalizasiya və fosseptik su yollarından geriye daşan çirkli sulara görə dəyən zərərlər;

Şəhər su şəbəkəsinin nasazlığına görə axan və ya sızan suların vurduğu zərərlər.

Yuxarıda göstərilən su qurğularına daim nəzarət edilməsi, vaxtı-vaxtında lazımı qaydada təmir edilməsi və qış fəslinin əvvəlində donmaya qarşı lazımı tədbirlərin görülməsi, habelə bina uzun müddətə boş qalarsa, su qurğusuyla əlaqədar su kranlarının bağlanacağını və qurğulardakı suyun boşaldılacağını, sığortalı tərəfindən öz öhdəsinə götürməsi müqaviləyə əlavə şərt kimi qeyd olunur.

b. Sığorta təminatına daxil olmayan hallar:

Suyun donması nəticəsində baş verən hallar istisna olmaqla, qurğu və qurğuyla əlaqədar cihazların xarab olması, aşınması və köhnəlməsindən dəyən zərərlər;

Pəncərə boşluqlarından, dama qoyulmuş gözlüklərdən və ya açıq qoyulmuş yerlərdən içəri axan sulara görə dəyən zərərlər;

Qar və buzların təmizlənməsinə görə çəkilən xərclər.

Daxili suyun vurduğu zərəre görə sığorta təminatı sığortalının “Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nda göstərilən məlumat vermə cavabdehliyindən əlavə bu şərtlərlə əlaqədar suallara yazılı və imzalı şəkildə verəcəyi cavablara əsasən verilir.

9. AVTONƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİ İLƏ VURULAN ZƏRƏRƏ GÖRƏ ŞƏRTLƏR

“Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nın müddəalarına əməl olunması şərtilə;

Mühərrikli və mühərriksiz avtonəqliyyat vasitələrinin sığortalanmış obyektləri vurmasına görə dəyən zərərlər sığorta təminatına daxil edilir. Sığortalının özü, qohumları, qulluqçuları və ya hərəkətlərinə görə məsuliyyət daşdığı şəxslər tərəfindən idarə olunan avtomobillərin sığortalanmış əmlaka vurduğu zərərlər sığorta təminatına daxil edilmir. Avtonəqliyyat vasitələri ilə vurulan zərərlər üzrə sığorta təminatı sığortalının “Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Əsas Qaydaları”nda göstərilən məlumat vermə cavabdehliyindən əlavə bu şərtlərlə əlaqədar suallara yazılı və imzalı şəkildə verəcəyi cavablara əsasən verilir.

10. HAVA NƏQLİYYATI İLƏ VURULAN ZƏRƏRƏGÖRƏ ŞƏRTLƏR

“Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nın müddəalarına əməl olunması şərtilə;

Təyyarələrin və digər hava nəqliyyatı vasitələrinin toqquşması zamanı və ya onlardan bir hissəsinin və ya parçasının düşməsi nəticəsində sığortalanmış obyektlərə dəyən zərər sığorta təminatına daxil edilə bilər. Sığortalının özü, qohumları, qulluqçuları və ya hərəkətlərinə görə cavabdeh olduğu şəxslər tərəfindən idarə olunan hava nəqliyyatı vasitələrinin sığortalanmış əmlaka vurduğu zərərlər sığorta təminatına daxil edilir. Hava nəqliyyatı ilə vurulan zərəre görə sığorta təminatı, sığortalının “Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nda göstərilən məlumat vermə cavabdehliyindən əlavə bu şərtlərlə əlaqədar suallara yazılı və imzalı şəkildə verəcəyi cavablara əsasən verilir.

11. SU NƏQLİYYATI İLƏ VURULAN ZƏRƏRƏ GÖRƏ ŞƏRTLƏR

“Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nın müddəalarına əməl olunması şərtilə;

Mühərrikli və mühərriksiz su nəqliyyatı vasitələrinin sığortalı obyektlərə dəyməsinə görə dəyən zərərlər sığorta təminatına daxil edilir.

Sığortalının özü, qohumları, qulluqçuları və ya hərəkətlərinə görə cavabdeh olduğu şəxslər tərəfindən idarə olunan su nəqliyyatı vasitələrinin sığortalanmış əmlaka vurduğu zərərlər sığorta təminatına daxil edilmir.

Su nəqliyyatı ilə vurulan zərərə görə sığorta təminatı sığortalının “Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nda göstərilən məlumat vermə cavabdehliyindən əlavə bu şərtlərlə əlaqədar suallara yazılı və imzalı şəkildə verəcəyi cavablara əsasən verilir.

12. TÜSTÜNÜN VURDUĞU ZƏRƏRƏ GÖRƏ ŞƏRTLƏR

“Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nın müddəalarına əməl olunması şərtlə;

Boru və ya düdkeş vasitəsilə pəncərəyə birləşdirilən qızdırıcı və bişirmə cihazlarının adi, normal işləməməsi və xarab olması nəticəsində çıxan tüstünün sığortalanmış əşyalara vurduğu zərərlər sığorta təminatına daxil edilir.

Soba və buxarılardan çıxan tüstülərə görə zərər, habelə tüstünün, binanın qıraq hissələrindən və ətrafında olan obyektlərə vurduğu zərərlər sığorta təminatına daxil edilmir.

Tüstünün vurduğu zərərə görə sığorta təminatı sığorta etdirənin “Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nda göstərilən məlumat vermə cavabdehliyindən əlavə bu şərtlərlə əlaqədar suallara yazılı və imzalı şəkildə verəcəyi cavablara əsasən verilir.

13. YANĞIN VƏ PARTLAYIŞ ÜZRƏ MƏSULİYYƏT TƏMİNATI

Bu şərtlərdə göstərilən əlavə təminatlar həm birlikdə, həm də ayrı-ayrılıqda verilə bilər.

“Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”nın müddəalarına əməl olunması şərtlə;

a. İcarəçinin mülkiyyətçi qarşısında məsuliyyəti.

Bu sığorta şərtləri ilə icarəçi tərəfindən icarəyə götürülmüş əmlakın onun təqsirli hərəkətləri nəticəsində yararsız vəziyyətə düşməsinə görə dəymiş zərərlərə təminat verilir.

İcarəyə götürüləcək əmlaka vurulacaq zərərə görə icarəçinin mülkiyyətçi qarşısındakı məsuliyyəti sığortası üzrə veriləcək ödəniş hesablandığı zaman binanın, inşaat tarixindən etibarən köhnəlmə və aşınma nisbəti çıxılmaqla, hadisə baş verdiyi tarixə olan yerli bazar qiymətləri ilə yenidən tikilmə xərcləri əsas götürülür. Binanın yenidən tikilməsinə ehtiyac olmazsa, ödəniş məbləği binanın hadisə tarixindən bir gün əvvəlki alqı-satqı qiymətindən torpaq sahəsinin dəyəri çıxılmaqla hesablanan məbləğdən artıq ola bilməz.

İcarə və ya icarədən mənfəət götürmə imkanının qeyri-mümkünlüyünə görə icarəçinin mülkiyyətçi qarşısında məsuliyyəti sığortası üzrə veriləcək ödəniş hesablandığı zaman, bir ildən çox olmaması şərtlə, hadisə baş verdiyi tarixdə icarəyə verilmiş olan məbləğ əsas götürülür;

b. Mülkiyyətçinin icarəçi qarşısında məsuliyyəti.

Mülkiyyətçinin icarəçi qarşısında məsuliyyəti icarəyə götürülən binayla əlaqədar hüquqi məsuliyyəti əhatə edir və əmlakın “Əmlakın Yanğından və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”na əsasən hesablanan dəyərə əsasən götürülür;

c. Mülkiyyətçinin və ya icarəçinin qonşuluq məsuliyyəti.

Mülkiyyətçinin və ya icarəçinin qonşuluq məsuliyyəti yanğın və ya partlayışın sirayət etməsi nəticəsində qonşu bina və ya mallara dəyəcək zərərləri əhatə edir.

Yanğın və ya partlayışın sirayət etməsi nəticəsində qonşulara vurduqları zərərlərə görə mülkiyyət sahibi və ya icarəçi qonşulara vurduqları zərər və onun aradan qaldırılması ilə əlaqədar veriləcək ödənişin məbləği hesablandığı zaman bina və içindəki əmlakın “Əmlakın Yanğın və Digər Risklərdən Sığortası Qaydaları”na əsasən hesablanan dəyərində əsasən götürülür.